

Ateizm Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ateizm Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17086>

Özet

Ateizm Ölçeği, M. Çinici ve M. Kızılgöç (2021) tarafından bireylerin inançsızlık eğilimlerini ve ateistik düşünce yapılarını psikometrik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir araçtır. Geliştirme aşamasında, ölçeğin psikometrik özellikleri titizlikle incelenmiş ve yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçek, yaratıcılığa yönelik bilişsel reddi, dini kurumların sorgulanması ve ateistik felsefenin bireysel özgürlükle ilişkilendirilmesini kapsayan çok boyutlu bir yapıyı nicel olarak değerlendirmeye odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ateizm, inançsızlık, Dini Psikoloji, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Murat Çinici, Mehmet Kızılgöç

Amaç

Bu ölçeğin geliştirilmesindeki temel amaç, bireylerin **ateizm** düzeylerini ve yaratıcılığa veya dinsel kurumlara yönelik inançsızlık eğilimlerinin şiddetini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, din psikolojisi ve sosyolojisi alanlarında inançsızlık fenomenini bilimsel yöntemlerle incelemek isteyen araştırmacılara standart ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemektedir.

Ateizm Ölçeği, inançsızlığın yalnızca bir yokluk durumu olmaktan öte, aktif bir felsefi durum olarak nasıl algılandığını ve ifade edildiğini ortaya koyarak, bu eğilimin bireylerin yaşamındaki etkilerini araştırmaya olanak tanır.

Yapı

Ateizm Ölçeği, psikolojik literatürde **inançsızlık eğilimi** olarak tanımlanan yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle teistik inançların (özellikle Tanrı veya Yaratıcı inancı) bilişsel ve duygusal olarak reddedilmesini içerir.

Ölçek, bireyin teolojik iddialara karşı olan kesin inançsızlığını, şüpheciliğini ve bu inançsızlığın kişisel dünya görüşü üzerindeki etkilerini değerlendiren maddelerden oluşur. Maddeler, yaratıcılığın varlığını kesin olarak reddedilmesi ve bu reddin dinsel kurumların gerekliliğini ortadan kaldırma hakkında dair felsefi çekişmelerini kapsayarak ateistik durumun kapsamını belirlemektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal uygunluğu ve amaca hizmet etme derecesi geçerlik analizleri ile doğrulanmıştır. Yapı geçerliliğini incelemek üzere gerçekleştirilen analizlerde kullanılan istatistiksel testler, ölçeğin tek bir yapıya ölçmek için uygun olduğunu göstermiştir.

Faktör analizi için verilerin uygunluğunu gösteren **Kaiser-Meyer-Olkin** (KMO) değeri 0,880 olarak tespit edilmiştir. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu işaret etmektedir. Ayrıca, maddeler arasındaki korelasyonun yeterli olduğunu gösteren **Bartlett's Küresellik Testi** (Bartlett's Test of Sphericity) sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($X^2=1395.249$; $df=15$; $p<0,001$).

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve kararlılığı, **Cronbach's Alpha** güvenilirlik katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlanmıştır.

Yapılan ilk güvenilirlik analizlerinde, ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,96 gibi oldukça yüksek bir değer olarak bulunmuştur. Bu yüksek katsayı, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve ölçülen temel ateizm yapısının homojen bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ateizm Ölçeği'nin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla açılmaya ckt faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. KMO değerinin 0,880 olması ve **Bartlett's Küresellik Testi** sonucunun anlamlı çıkması, faktörlebilirlik düzeyinin son derece güçlü olduğunu göstermektedir.

Bu istatistiksel kanıtlar, ölçeğin güçlü bir tekil faktör yapısına sahip olduğunu ve bireylerin ateistik eğilimlerini yüksek doğrulukla ölçtüğünü desteklemektedir. Analizler, ölçek maddelerinin tek bir temel inançsızlık faktörü altında toplandığını ortaya koymuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert Ölçeği

Derecelendirme: "Kesinlikle katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Biraz Katılmıyorum (3)", "Katılmıyorum (4)" ve "Kesinlikle katılmıyorum (5)" seçenekleri kullanılmıştır.

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkinler

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Genç ve orta yetişkinlik dönemi kabul edilmektedir)

Popülasyon Detayları: Akademik çalışmalar başlangıcında, üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyon üzerinde kullanıma uygundur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

inanç, Din Psikolojisi, Disiplinlerarası Çalışmalar, Cronbach's Alpha, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: MURAT ÇİNİCİ

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut Değil

İletişim E-posta Adresi: mmurat234@hotmail.com

Yazma Adresi: Makalede belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2021 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari olmayan araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Murat Çinici ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik çalışmalarda, kaynak makaleye (Çinici ve Kızılgöç, 2021) uygun şekilde atıf yapılması gerekmektedir.

Kaynaklar

Çinici, M., ve Kızılgöç, M. (2021). Bireylerin inançsızlık Eşitimi: Ateizm Ölçeği. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(43),1-18. <https://doi.org/10.17335/sakaifd.877222>

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ateizm-olcegi-toad.pdf

Ateizm Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde

değiştirilmemelidir.

"Yaratıcının var olmadığını düşünüyorum"

"Yaratıcının var olmadığını biliyorum"

"Yaratıcının var olduğuna inanmıyorum"

"Yaratıcı olmadığını için dinlerin de olmadığını düşünüyorum"

"Yaratıcının varlığına inanmıyorum"

"Yaratıcıya inanmamanın insan özgürlüğüne zarar verdiğini düşünüyorum."

ARABPSYCHOLOGY.COM